

Співвідношення основних видів влади в сучасному світі

Влада — здатність і можливість того, хто нею володіє, за допомогою авторитету, заохочення, або примусу впливати на дії інших. Хоча це визначення допомагає краще зрозуміти яким чином можна проявляти владу, слова “авторитет”, “заохочення” та “примус” є доволі абстрактними і в різні часи проявляли себе по різному. Ціль даного есе - проаналізувати роботи з даної теми та зробити висновки щодо того, як саме проявляється влада в сучасному світі і як ці типи влади можна порівнюють один з одним.

Перша стаття, на яку ми звернемо увагу - “Проблеми влади на порозі 21 сторіччя” О. Тоффлера. Автор статті вважає, що в сучасному світі існує три джерела влади: сила, багатство та знання. Кожне наступне джерело влади в цьому списку дає можливість витратити менше ресурсів для того, щоб досягти бажаного результату. Наприклад, сила або погрози використати силу обмежені в своєму використанні, зазвичай призводять до негативних наслідків для об'єкта застосування сили, що робить це джерело влади вкрай неефективним через неможливість його постійного застосування. Гарним прикладом цього є фашистська Германия або концтабори СРСР. Багатство є більш універсальним джерелом влади, так як може негативно (напр. штраф) та позитивно (напр. гранти, більша зарплатня) впливати на внутрішню мотивацію людини зробити ту чи іншу дію, в той час як сила може змусити людину робити щось тільки проти її волі. Ще одна перевага багатства - універсальність, т.я. гроші у сучасному світі можна обміняти на більшість людських потреб. Але це джерело все одно програє знанням, бо знання скінчитися не можуть, на відміну від багатства. Ця властивість знань та технологічний прогрес, який дозволив знанням бути загальнодоступними для майже кожного, разом сформували сучасне суспільство.

Якщо бути ще більш точним, то Тоффлер вважає, що знання є валютою сьогодення, і той, хто володіє інформацією, володіє економічним та політичним життям усього світу. Він наводить приклад комп'ютеризованої системи обробки інформації про користувачів магазину, яка дозволяє власнику більш точно визначати кількість необхідної продукції для виробництва або категорії споживачів для яких треба створити новий товар. Без цієї інформації власник не отримав би конкурентну перевагу, яка гарантує йому економічну владу, яка в результаті дає йому ще більше можливостей впливати на людей навколо і на суспільство в цілому, що є визначенням політичної влади.

Хоча Тоффлер робить великий акцент на ролі знань у сучасному світі, він також відзначає, що як сила, так і багатство досі мають значення як джерела влади і використовуються владою багатьох країн - але вони менш ефективні порівняно з знаннями. Використовуються як і традиційні засоби боротьби за владу - фінансове регулювання, протекціоністська політика і т.п., так і - головним чином - дійсно “стратегічна зброя, яка базується на знаннях”.

Тоффлер вважає, що знання ведуть суспільство та владу до глобалізації: тепер контекст проблем часто переходить з рівня держави на рівень всієї планети. Старі

способи боротьби з кризовими ситуаціями часто виявляються неадекватними, і нові умови потребують нової, децентралізованої системи влади.

Друга стаття, яку ми розглянемо - "Інформаційна влада та демократія" В.П. Пугачева. Він виділяє чотири види влади: економічну, соціальну, адміністративно-примусову та духовно-інформаційну. Пугачев вважає, що з розвитком науково-технічного прогресу духовно-інформаційна влада набуває головної ролі в сучасному суспільстві. Він наводить три аргументи для підтвердження цього факту: по-перше, можливість створення глобальних мереж типу мережі Інтернет дозволяє інформації розповсюджуватись у будь-який куточок земної кулі. По-друге, розвиток інформаційних технологій дозволяє створювати "deep fakes" - неправдиву інформацію, яку майже неможливо відрізнити від справжньої, що дає майже необмежену владу людині, яка цю інформацію генерує. Останній аргумент - зменшення зв'язків людини з своїми родичами та суспільством в загалом. Люди покладаються на зовнішні джерела інформації більше, ніж на родинні та побутові зв'язки, що спрощує маніпуляцію над ними. Пугачев також вважає, що інші види влади все ще використовуються по всьому світу, але влада над інформацією дає значно більше можливостей, ніж інші, зокрема через непомітність, глобальність, універсальність та простоту впливу. Інформаційна влада буде погрозою для демократії, і саме тому автор пропонує демократизувати СМІ для обмеження маніпуляцій над інформацією.

На мою думку, обидва автори праві - інформація вже зараз захопила владу над світом, бо той, хто контролює інформацію, контролює більшість рішень по всьому світу. Гарним прикладом цього є ринок цінних паперів або політичні вибори: правильно подана інформація може змінити хід розвитку подій у будь-яку сторону. Я також згоден з думкою про те, що інші види джерел влади також використовуються, але вони поволі втрачають свої позиції.

Хоча це є сміливим припущенням, я думаю, що в майбутньому через легку доступність інформації її стане забагато і виникне нове джерело влади - той, хто буде вміти відсіювати корисну інформацію від непотрібної, буде мати значно більше можливостей порівняно з іншими. Підтвердженням цьому є той факт, що компанії по всьому світу платять величезні зарплати фахівцям з обробки великих масивів даних. Якщо вважати що гроші є мірою цінності, то їх робота є вкрай важливою. Хоча фокус в такому випадку все ще залишиться на інформаційній владі, можливість пошуку корисної інформації буде давати більше влади, ніж просто можливість мати більше інформації ніж інші.